U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Tomáše Langáška, soudců Josefa Baxy, Radana Malíka, Petra Mikeše, Pavla Molka, Miloslava Výborného a soudkyně Michaely Bejčkové v právní věci navrhovatelky: **Mgr. P. K.**, proti odpůrcům: **1) Státní volební komise**, se sídlem nám. Hrdinů 1634/4, Praha 4, **2) Ing. Andrej Babiš**, **3) PhDr. Ivan Bartoš, Ph.D.**, **4) Ing. Petr Bendl**, **5) Mgr. Stanislav Berkovec**, **6) Andrea Brzobohatá**, **7) JUDr. Stanislav Grospič**, **8) Jan Hamáček**, **9) Milan Hnilička**, **10) Ing. Miroslav Kalousek**, **11) František Kopřiva**, **12) Ing. Věra Kovářová**, **13) Lenka Kozlová**, **14) Mgr. Helena Langšádlová**, **15) Přemysl Mališ**, **16) Marcela Melková**, **17) Ing. Vojtěch Munzar**, **18) Tomio Okamura**, **19) Ing. František Petrtýl**, **20) Ing. Jaroslava Jermanová Pokorná**, **21) Mgr. Vít Rakušan**, **22) Radek Rozvoral**, **23) Ing. et Ing. Jan Skopeček**, **24) prof. MUDr. Julius Špičák, CSc.**, **25) Mgr. Kateřina Valachová, Ph.D.**, **26) Ing. Miloslava Vostrá**, a **27) Ing. Veronika Vrecionová**, ve věci „návrhu na vyslovení neplatnosti voleb do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR jako celku a návrhu na vyslovení neplatnosti volby zvolených kandidátů a jejich případných náhradníků ve volbách do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR“,

takto:

I. Návrh na neplatnost volby odpůrců 2) Ing. Andreje Babiše, 3) PhDr. Ivana Bartoše, Ph.D., 4) Ing. Petra Bendla, 5) Mgr. Stanislava Berkovce, 6) Andrey Brzobohaté, 7) JUDr. Stanislava Grospiče, 8) Jana Hamáčka, 9) Milana Hniličky, 10) Ing. Miroslava Kalouska, 11) Františka Kopřivy, 12) Ing. Věry Kovářové, 13) Lenky Kozlové, 14) Mgr. Heleny Langšádlové, 15) Přemysla Mališe, 16) Marcely Melkové, 17) Ing. Vojtěcha Munzara, 18) Tomia Okamury, 19) Ing. Františka Petrtýla, 20) Ing. Jaroslavy Jermanové Pokorné, 21) Mgr. Víta Rakušana, 22) Radka Rozvorala, 23) Ing. et Ing. Jana Skopečka, 24) prof. MUDr. Julia Špičáka, CSc., 25) Mgr. Kateřiny Valachové, Ph.D., 26) Ing. Miloslavy Vostré, a 27) Ing. Veroniky Vrecionové poslanci Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky ve volbách konaných 20. 10. 2017 a 21. 10. 2017 **se zamítá**.

II. Ve zbytku **se** návrh **odmítá**.

III. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Návrh

[1] Návrhem ze dne 27. 10. 2017 se navrhovatelka domáhala rozhodnutí o neplatnosti voleb. Jako eventuální petit navrhla, aby soud rozhodl o neplatnosti volby kandidátů zvolených ve volbách do Poslanecké sněmovny ve Středočeském kraji za politickou stranu TOP 09 a politická hnutí ANO 2011 a Svoboda a přímá demokracie – Tomio Okamura (SPD) a všech jejich případných náhradníků, eventuálně aby rozhodl o neplatnosti volby všech kandidátů zvolených ve volbách do Poslanecké sněmovny ve Středočeském kraji a jejich případných náhradníků.

[2] Navrhovatelka uvedla, že ve volební kampani byly zobrazovány vojenské zbraně a využívány výzvy k násilí. Konkrétně poukázala na volební spot a billboard politického hnutí ANO 2011, volební spoty a letáky politické strany TOP 09, a plakáty politické strany REALISTÉ. Takový způsob volební kampaně navrhovatelka považuje za neslučitelný s hodnotami demokratického právního státu a nebezpečný a neodpovědný vůči občanům. Volby vedené pod vlivem zbraní nejsou svobodné ve smyslu čl. 21 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a čl. Ústavy. I přes skutečnost, že zákon č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu České republiky (dále jen „volební zákon"), nezná kategorii absolutních vad voleb, je navrhovatelka přesvědčena, že výše uvedené vady zakládají absolutní neplatnost voleb. Judikatura Ústavního soudu a NSS, která opakovaně potvrdila neexistenci absolutních vad voleb, nebere v úvahu vady extrémní, jako je právě např. výskyt zbraní a výzev k násilí. V takové situaci by kategorie absolutní vady měla být dovozena přímou aplikací Ústavy a LZPS. Navrhovatelka dále uvedla, že je přesvědčena, že by měla existovat volební ochrana proti podobnému chování volebních subjektů.

[3] Vedle výše uvedené absolutní vady se ve volbách vyskytla i vada relativní, která hrubým výsledkem ovlivnila výsledek voleb, a to způsob vedení volební kampaně politického hnutí Svoboda a přímá demokracie – Tomio Okamura (SPD). Ústředním motivem volební kampaně tohoto hnutí byla hesla „*Stop islámu*" a „*Ne islámu*". Toto heslo je nejenom „*do nebe volající hloupost*", neboť vystavení „stopky" islámu je s ohledem na jeho celosvětové rozšíření zjevně nemožné, ale zároveň se jedná o výzvu k protiústavnímu jednání a je v rozporu se svobodou vyznání garantovanou v čl. 15 a čl. 16 LZPS. Citované volební heslo připomíná fašistické heslo „Jude Raus". Ačkoliv je migrační krize závažný problém a integrace lidí z odlišného kulturního prostředí bude v budoucnosti velmi komplikovaná, nelze celou komplexní a složitou situaci řešit vyvoláváním nenávisti a strachu, jak to činilo hnutí SPD. V České republice žije bezproblémově mnoho osob vyznávajících islám a tyto osoby se nyní v důsledku výše uvedeného jednání musí cítit ohroženy na svých právech. Vedení volební kampaně ze strany SPD je tedy ve zjevném rozporu s § 6 odst. 5 volebního zákona, neboť taková kampaň není vedena čestně a poctivě, a s čl. 1 odst. 1 Ústavy. Způsob vedení volební kampaně politického hnutí SPD je natolik neslučitelný s hodnotami demokratického právního státu, že by mělo být rozhodnuto o neplatnosti voleb všech kandidátů politického hnutí SPD, resp. o neplatnosti voleb jako celku. Eventuálně má tato vada za následek neplatnost volby kandidátů ve Středočeském kraji, neboť masivnost volební kampaně postavené na hesle „*Stop islámu*" musela mít nutně značný vliv na rozhodování voličů, čímž došlo k hrubému ovlivnění výsledků voleb.

[4] S ohledem na výše uvedené vady navrhovatelka formulovala tři návrhy. Primárním návrhem se navrhovatelka domáhá vyslovení neplatnosti voleb do Poslanecké sněmovny konaných dne 20. a 21. 10. 2017 jako celku. Pro případ, že by NSS došel k závěru, že nemá pravomoc o takovém návrhu rozhodnout, navrhla navrhovatelka, aby řízení přerušil a předložil Ústavnímu soudu návrh na posouzení ústavnosti § 87 odst. 1 volebního zákona,

pokračování
případně aby tento její návrh odmítl. Navrhovatelka zároveň navrhla, aby pro případ nevyhovění jejímu primárnímu návrhu NSS rozhodl o neplatnosti volby všech kandidátů zvolených ve Středočeském kraji a jejich náhradníků, eventuálně aby rozhodl o neplatnosti volby poslanců a jejich náhradníků zvolených ve Středočeském kraji za politickou stranu TOP 09 a politická hnutí Ano 2011 a Svoboda a přímá demokracie – Tomio Okamura (SPD).

[5] Nejvyšší správní soud vyzval navrhovatelku usnesením ze dne 2. 11. 2017 k upřesnění, jaká porušení volebního zákona spojuje s nezákonnou volbou konkrétního kandidáta nebo konkrétních kandidátů.

[6] V doplnění návrhu ze dne 6. 11. 2017 navrhovatelka uvedla, že hlavním důvodem, pro které musí být zobrazení zbraní ve volební kampani zakázáno, je bezpečnost občanů. Hlavní zbraní politiků by ve volební kampani měly být jejich myšlenky a argumenty. Eventuální návrh na neplatnost volby kandidátů zvolených ve Středočeském kraji je formulován v souladu se zákonem a judikaturou a navrhovatelka na něm trvá i přesto, že vyhovění návrhu by muselo zcela zjevně vyvolat hlubokou politickou krizi. Kandidátům politických stran a hnutí uvedených výše navrhovatelka přičítá jednání v rámci politické kampaně těchto subjektů (viz odst. [2] a [3]). Jednání politických stran a hnutí v rámci jejich oficiální kampaně je nutné přičítat všem jejím kandidátům. Opačný postup by zcela vyprázdnil právo navrhovatelky na soudní ochranu ve věcech volebních. Zvoleným kandidátům jiných politických stran a hnutí, než jsou strana TOP 09 a hnutí ANO 2011 a SPD, nepřičítá navrhovatelka žádné nezákonné jednání. Volbu těchto kandidátů napadla navrhovatelka pouze z důvodu ochrany volebních výsledků, neboť vyslovení neplatnosti volby zvolených poslanců a jejich náhradníků za některou politickou stranu či hnutí by zjevně zkreslilo výsledky voleb.

[7] Státní volební komise ve svém vyjádření ze dne 10. 11. 2017 uvedla, že volební zákon nespojuje s porušením § 16 odst. 5 volebního zákona žádnou sankci. Zároveň odkázala na nálezy Ústavního soudu ze dne 18. 2. 1999, sp. zn. I. ÚS 526/98, a ze dne 26. 1. 2005, sp. zn. Pl. ÚS 73/04, a obsáhle z nich citovala. Ostatní odpůrci se k návrhu nevyjádřili.

II. Posouzení Nejvyššího správního soudu

[8] Navrhovatelka formulovala dva hlavní návrhy, a to na neplatnost voleb jako celku a na neplatnost volby kandidátů včetně jejich náhradníků.

[9] Nejvyšší správní soud předesílá, že podle platné právní úpravy, jíž si je ostatně navrhovatelka vědoma, je možno u voleb do Poslanecké sněmovny podat výhradně návrh na neplatnost volby kandidáta (či více kandidátů). Zpochybnit neplatnost hlasování a neplatnost voleb je možné pouze u voleb do Senátu (viz usnesení NSS ze dne 26. 6. 2006, č. j. Vol 5/2006-46, publikované pod č. 944/2006 Sb. NSS).

[10] Platná právní úprava volebního soudnictví nezná ani absolutní vady volebního řízení; všechny možné vady a pochybení je třeba považovat za relativní a jejich význam poměřovat jejich dopadem na výsledek voleb. Tento proces je založen na ústavním principu ochrany rozhodnutí, které vzešlo z vůle většiny vyjádřené svobodným

rozhodnutím a respektujícím práva menšiny (nálezy Ústavního soudu ze dne 26. 1. 2005, sp. zn. Pl. 73/04, č. 140/2005 Sb., a ze dne 2. 10. 2002, sp. zn. Pl. ÚS 5/02, č. 476/2002 Sb.).

[11] Navrhovatelka se pokusila tuto právní překážku překonat zpochybněním její ústavnosti, resp. podnětem k přerušení řízení a podání návrhu Ústavnímu soudu na zahájení řízení o kontrole norem podle čl. 95 odst. 2 ve spojení s čl. 87 odst. 1 písm. a) Ústavy. Její argumentaci však Nejvyšší správní soud nesdílí. Je-li smyslem volebního soudnictví poskytnout – vedle ochrany objektivnímu volebnímu právu (objektivní ústavnosti a zákonnosti voleb) – též ochranu subjektivnímu aktivnímu i pasivnímu volebnímu právu konkrétních subjektů účastnících se volebního procesu na jedné či druhé straně, nelze nic namítat proti procesněprávní úpravě, která návrhové oprávnění svazuje s volbou, jež byla, resp. mohla být navrhovatelem vykonána, a která účastenství v takovém řízení omezuje v zásadě jen na voliče a na jím volené, příp. zvolené kandidáty, resp. na politické strany, jež se o přízeň voliče v daném volebním kraji ucházely. Ústavností § 87 odst. 1 volebního zákona se navíc již opakovaně Ústavní soud zabýval a návrhy na jeho zrušení pro zjevnou neopodstatněnost odmítl (srov. usnesení ze dne 19. října 2004, sp. zn. II. ÚS 540/02, č. U 51/35 SbNU 603, a usnesení ze dne 13. září 2007, sp. zn. III. ÚS 663/06).

[12] Podat návrh na neplatnost volby všech kandidátů ve volbách do Poslanecké sněmovny, což se fakticky rovná návrhu na neplatnost celých voleb do Poslanecké sněmovny, může pouze politická strana, hnutí nebo koalice, pokud její kandidátní listina byla v každém volebním kraji zaregistrována a pokud by pro každý volební kraj podala návrh na vyslovení neplatnosti volby kandidátů. S ohledem na zvláštní roli politických stran a ústavní ochranu politického systému založeného na jejich volné soutěži nelze ani v tom spatřovat ústavně nepřípustnou nerovnost s postavením občana (voliče), jak ostatně také poznamenal Ústavní soud v usnesení ze dne 13. 9. 2007, sp. zn. III. ÚS 663/06.

[13] Výše uvedené samozřejmě nevylučuje, že by zákonodárce mohl aktivní legitimaci navrhovatelů z řad občanů (voličů) upravit ještě velkoryseji (až jako *actio popularis*), nebo že si lze představit i daleko širší soudní přezkum voleb. Platná právní úprava však taková není a v tomto ohledu se Nejvyšší správní soud nemohl dále zabývat ani úvahami navrhovatelky o ideální úpravě soudního přezkumu voleb, neboť se jedná pouze o úvahy *de lege ferenda*. Soud je vázán základním pravidlem právního státu, podle něhož státní orgány mohou činit pouze to, co zákon výslovně dovoluje (čl. 2 odst. 3 Ústavy a čl. 2 odst. 2 LZPS). Svoji pravomoc tak může soudní moc vykonávat pouze tam, kde to právní řád výslovně předvídá, a zákonem vymezené pravomoci nemůže svévolně překračovat. Z toho důvodu soudům ani nepřísluší komentovat vhodnost či smysluplnost zákonné úpravy, jelikož je nutno respektovat jejich oddělení od moci zákonodárné.

[14] Nejvyšší správní soud s ohledem na výše uvedené odmítl návrh na vyslovení neplatnosti celých voleb do Poslanecké sněmovny, neboť jej zákonná úprava neumožňuje podat, a jde tedy o návrh nepřípustný [§ 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s.].

[15] Nepřípustný je i návrh na vyslovení neplatnosti výsledků voleb ohledně náhradníků zvolených kandidátů. V jejich případě se totiž nejedná o kandidáty zvolené. Napadení jejich postavení jakožto náhradníků zvolených kandidátů nelze vyloučit v krajních případech, kdy by bylo již v době přezkumu výsledků voleb zřejmé, že nahradí zvoleného kandidáta a porušení volebního zákona by bylo flagrantní a všeobecné v tom smyslu, že by

pokračování

nešlo napravit pouhým nahrazením zvolených kandidátů jejich náhradníky (srov. přiměřeně usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 7. 2006, čj. Vol 66/2006-105). Taková situace však v projednávané věci nenastala. Návrh na vyslovení neplatnosti volby náhradníků zvolených kandidátů musel být proto rovněž odmítnut dle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

[16] Věcně projednatelný je tak pouze návrh na vyslovení neplatnosti volby kandidátů zvolených ve Středočeském kraji a jejich případných náhradníků. Navrhovatelka zpochybnila volbu kandidátů ve Středočeském kraji z důvodu nečestného vedení volební kampaně politických stran TOP 09 a REALISTÉ a politických hnutí ANO 2011 a SPD a navrhla rozhodnout o neplatnosti volby všech kandidátů zvolených ve Středočeském kraji a jejich případných náhradníků, eventuálně o neplatnosti volby kandidátů zvolených ve Středočeském kraji za stranu TOP 09 a hnutí ANO 2011 a SPD včetně jejich náhradníků.

[17] K neplatnosti volby konkrétních kandidátů z důvodu jednání (vedení volební kampaně) jedné nebo více politických stran anebo hnutí se Nejvyšší správní soud obšírně vyjádřil v již zmíněném usnesení čj. Vol 5/2006-46, kde uvedl, že v situacích tohoto typu se: „*naplno obnažuje disproporce mezi procesním prostředkem občana, zakotveným v ustanovení § 87 odst. 1 zákona č. 247/1995 Sb., a mezi možnými limity pro rozhodování soudu o tomto prostředku. Je totiž třeba připomenout, že s možností vypsání nových voleb do Poslanecké sněmovny pouze v jednom volebním kraji (resp. v několika krajích) v důsledku rozhodnutí soudu o neplatnosti volby všech zde zvolených poslanců (včetně případných náhradníků) náš právní řád vůbec nepočítá a zavedení této možnosti by znamenalo – mimo jiné - zásadní re-definici celého volebního systému (např. z hlediska výpočtu republikového mandátového čísla, určení počtu mandátů připadajících na dotčený kraj, uzavírací volební formule, hlasování v zahraničí atp.). Takovéto rozhodnutí soudu proto za stávající zákonné úpravy pojmově nepřipadá v úvahu*“. I v případě, kdy navrhovatelka označila konkrétní kandidáty, proti jejichž volbě brojí, neumožňuje právní úprava žádné smysluplné řešení spočívající např. ve zneplatnění mandátů těchto kandidátů, a to ani tehdy, pokud by se NSS s tvrzeními navrhovatelky ztotožnil. Rozhodujícími aktéry ve volbách do Poslanecké sněmovny jsou politické strany a hnutí, nikoliv jejich jednotliví kandidáti. Do této logiky proto zapadá i pravidlo, podle něhož v případě, že soud vyhoví návrhu na neplatnost volby kandidáta, vydá Státní volební komise osvědčení o zvolení poslancem kandidátovi podle pořadí na kandidátní listině (§ 53 odst. 2 volebního zákona). Jestliže tedy v projednávané věci navrhovatelka požaduje rozhodnout o neplatnosti zvolených kandidátů z důvodu nekorektní volební kampaně, je zcela zřejmé, že uspokojivým řešením v případě vyhovění návrhu nikdy nemůže být „výměna“ těchto konkrétně označených osob za osoby jiné, kandidující vždy za stejnou politickou stranu. Výše uvedený rozpor pak nemůže být překlenut ani úvahou o tom, že by soud mohl „přikázat“ mandáty v rámci jednoho volebního kraje dalším politickým stranám, neboť takovýto postup se nejen opět zcela vymyká kompetenci soudu, ale má dokonce protiústavní dimenzi, neboť důsledkem této úvahy by bylo nahrazení vůle voličů projevené volbou kandidátů pozitivním rozhodnutím soudu o tom, který kandidát měl být zvolen. Výše uvedené má pak za následek, že „*návrh na neplatnost volby kandidáta podaný občanem ve smyslu a za podmínek obsažených v ustanovení § 87 odst. 1 zákona č. 247/1995 Sb. může být soudem shledán důvodným pouze tehdy, pokud soud zjistí porušení zákona ve smyslu odst. 5 cit. ustanovení a zároveň se jedná o porušení řešitelné buď v rámci krajské kandidátní listiny jedné politické strany (tzn. např. jeden z kandidátů protizákonným způsobem poškodil jiné kandidáty na téže kandidátní listině natolik zásadním způsobem, že je na místě prohlásit jeho volbu za neplatnou a na jeho místo*

nastupuje v pořadí první nezvolený náhradník) anebo i napříč stranami, to však pouze tehdy, pokud se bude jednat o zásadní protizákonnost zjištěnou při hlasování a zjišťování volebních výsledků (např. byly chybně vyhodnoceny či sečteny hlasovací lístky, přičemž při jejich správném posouzení by mandát připadl odlišné straně). Materiálně vzato tak soudu v zásadě nezbývá příliš široký prostor pro vyhovění návrhu v případě namítané nekorektnosti ve volební kampani mezi politickými stranami navzájem. V těchto případech je totiž nutno vycházet ze skutečnosti, že procesními prostředky zahrnujícími i tyto případy disponují v platném volebním systému do Poslanecké sněmovny kandidující politické strany jakožto hlavní aktéři volebního procesu a jednotliví voliči na toto jejich místo nastupují teprve tehdy, jestliže politické strany v této své funkci selhávají" (srov. již citované usnesení NSS čj. Vol 5/2006-46).

[18] Vzhledem k výše uvedenému není druhý návrh navrhovatelky důvodný, a to ani v jedné z eventuálních variant. Navrhovatelka jako důvod neplatnosti volby kandidátů tvrdila nezákonné kroky kandidujících stran a hnutí v (celostátní) volební kampani, tedy skutečnosti, které vzhledem k vymezení soudního přezkumu voleb v § 87 odst. 1 volebního zákona důvodem k vyslovení neplatnosti volby kandidátů být nemohly, neboť – i pokud by byly shledány relevantními - nemohly by být napraveny výrokem soudu o neplatnosti volby konkrétních kandidátů ve Středočeském volebním kraji, nýbrž by se nutně musely promítnout do posuzování vlivu této nezákonnosti na celostátní výsledek voleb, tedy zejména na vzájemné poměry mandátů pro jednotlivé kandidující strany.

[19] Nad rámec výše uvedeného Nejvyšší správní soud konstatuje, že ve své judikatuře vyslovil obecný algoritmus pro posuzování volebních stížností (srov. např. usnesení ze dne 2. 7. 2004, čj. Vol 6/2004-12, č. 354/2004 Sb. NSS). Dle tohoto algoritmu jsou základní předpoklady vyhovění stížnosti (1.) protizákonnost, tzn. porušení některých ustanovení volebního zákona, (2.) vztah mezi touto protizákonností a zvolením kandidáta, jehož zvolení je napadeno volební stížností, a (3.) zásadní intenzita této protizákonnosti, která ve svých důsledcích musí přinejmenším výrazně zpochybňovat volbu předmětného kandidáta. Jinak řečeno, tato intenzita musí v konkrétním případě dosahovat takového stupně, že je možno se důvodně domnívat, že pokud by k protizákonnému jednání nedošlo, nebyl by tento kandidát zřejmě vůbec zvolen. Zjednodušeně řečeno tedy tato intenzita způsobuje „zatemnění" volebních výsledků, tzn. jejich zásadní zpochybnění.

[20] Volební zákon v § 16 odst. 5 stanoví, že volební kampaň musí probíhat čestně a poctivě, zejména nesmí být o kandidátech a politických stranách nebo koalicích, na jejichž kandidátních listinách jsou uvedeni, zveřejňovány nepravdivé údaje. Zákon neobsahuje výklad pojmů „čestně a poctivě". Ústavní soud v již citovaném nálezu ze dne 26. 1. 2005, sp. zn. Pl. 73/04, č. 140/2005 Sb., odkázal pro účely posuzování čistoty volební kampaně na nález Volebního soudu ze dne 23. 4. 1926 (Sbírka zásadních rozhodnutí a usnesení volebního soudu IV. díl, Praha 1928, č. 183, s. 58), ve kterém soud uvedl, že požadovaným *„vážným porušením svobody a čistoty voleb je ovšem i nepřípustná agitace, která se zvrhá v teror, jímž činí se fyzický a psychický nátlak na volné rozhodnutí voličů tou měrou, že ani tajnost volby není s to, aby svobodné rozhodnutí voličovo zabezpečila. Nepřestoupila-li však agitace těchto hranic, nelze v ní (...) spatřovati porušení svobody a čistoty voleb, byť i vycházela od osob úředních*". Stejně tak Evropský soud pro lidská práva v rozsudku z 11. 4. 2006 (stížnost č. 71343/01 ve věci Brasilier proti Francii) mj. uvedl, že v kontextu volební soutěže je ostrost projevu tolerovatelnější než za jiných okolností. K těmto východiskům se přiklání i Nejvyšší správní soud, který ve svém usnesení ze dne 29. 6. 2006, čj. Vol 45/2006-17, č. 963/2006 Sb. NSS, uvedl, že *„nedostatek etiky prohlášení činěných v rámci*

pokračování
předvolební kampaně není porušením zákona, v jehož důsledku by bylo možno považovat volbu některých kandidátů za neplatnou".

[21] Navrhovatelka označila dva obecnější případy závadné volební kampaně. Prvním z nich je použití zbraní ve volebních spotech, na letácích a billboardech politických stran a hnutí, druhým případem je volební slogan SPD „*Stop islámu*" a „*Ne islámu*".

[22] Obsah volební kampaně není nad rámec požadavku na čestné a poctivé vedení kampaně nijak podrobně regulován. Zobrazování zbraní ve volební kampani právní řád nezakazuje. Ačkoliv je propagace zbraní obecně právními předpisy regulována (§ 6 zákona č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy), nelze tuto úpravu automaticky vztáhnou i na volební kampaň, a to už proto, že předmět propagace ve volební kampani není zbraň samotná, ale daný politický subjekt, příp. kandidát.

[23] Se stěžovatelkou nelze souhlasit v tom, že zobrazení zbraně v jí uvedených případech je automaticky výzvou k násilí. Ve volebních klipech strany TOP 09 jde zjevně o nadsázku a vtip, o čemž svědčí celé vyznění klipů, které jsou mj. postaveny na slovních hříčkách a absurdních situacích. Nadsázka je obecně připuštěna i u běžné reklamy (srov. např. rozsudek NSS ze dne 23. 3. 2005, čj. 6 As 16/2004-90), o to více pak musí i s ohledem na ústavní rozměry soutěže politických stran (srov. odstavec [20]) být připuštěna i v rámci volební kampaně. Použití zbraní pak NSS neshledal jakkoliv závadným ani ve volební kampani politického hnutí ANO 2011. Politické hnutí ANO 2011 používalo žlutou postavičku v mnoha svých volebních materiálech a změnou převleku či přidáním určitého atributu evokovalo různá politická témata. Použití zbraně zde opět nijak neevokuje násilí ani k němu nevyzývá, ale je pouze ilustračním prvkem a zkratkou pro otázky obrany a bezpečnosti státu (s nápisem „*Posílit bezpečí a neblábolit*"). K otázce obrany státu směřovala i kampaň politické strany REALISTÉ. Obecně lze shrnout, že v politickém marketingu, který se řídí zejména zákony mediální logiky, jsou běžnou strategií personalizace, hyperbolizace, symboličnost či zkratkovitost sloganů, a to zejména v období volební kampaně. Volič - běžný adresát těchto sdělení - je však může kriticky analyzovat a hodnotit právě s ohledem na kontext a pravidla politické reklamy (Více viz: Karen S. Johnson Kartee a Gary Copeland. *Inside Political Campaigns: Theory and Practice.* Westport, Conn.: Praeger, 1997, strana 195 aj.) Přestože se v napadených volebních klipech vyskytuje jistá míra přehánění a zkratky, lze říci, že volič, podobně jako u běžných reklamních sloganů, s určitou mírou nadsázky u tohoto typu politické komunikace počítá. Navrhovatelkou namítané vedení volební kampaně, tak není porušením zákona, a není proto splněna již první podmínka přezkumného algoritmu uvedeného výše.

[24] Pokud jde o použití volebního sloganu „*Stop islámu*" a „*Ne islámu*" politickým hnutím SPD, ani zde nelze uvažovat o protizákonnosti takové kampaně. Citované slogany jsou opět zjevnou zkratkou, která je v politickém marketingu obecně přípustná (viz výše). Navrhovatelkou uváděná faktická neproveditelnost doslovného významu těchto sloganů nemůže způsobit jejich nezákonnost. Ačkoliv má navrhovatelka pravdu, že pokusy o zákaz celého náboženství by byly v rozporu s právem na svobodu vyznání i mezinárodními závazky České republiky, je opět pouze na voličích, aby s vědomím zkratkovitosti volební kampaně posoudili, zda se opravdu jedná o snahu změnit katalog zaručených lidských práv a základních svobod, nebo o nadsazené tvrzení odkazující k programovým bodům SPD v otázkách migrace, obrany proti terorismu apod. Je navíc objektivně vyloučeno zjistit, zda kampaň vedená SPD, jejíž nezákonnost navrhovatelka namítá, měla vliv na volbu

jednotlivých kandidátů či nikoliv: hlasování je tajné a žádný volič není povinen vysvětlovat, koho volil a z jakých důvodů. Úkolem Nejvyššího správního soudu je v této věci však pouze přezkum regulérnosti volby kandidátů, nikoliv hodnocení stavu společenské debaty či politického programu jednotlivých stran.

[25] Namítané skutečnosti nezpůsobují nezákonnost volby kandidátů označených navrhovatelkou. Nejvyšší správní soud proto zamítl návrh jako nedůvodný.

[26] Návrh musí být zamítnut také ve vztahu k eventuálnímu návrhu na neplatnost volby ostatních kandidátů zvolených ve Středočeském kraji. K důvodům, proč napadá i volbu těchto kandidátů, navrhovatelka uvedla, že vyhověním primárnímu návrhu, tj. vyslovením neplatnosti volby kandidátů zvolených výlučně za jí vyjmenované politické strany, resp. politická hnutí, by byly značně pokřiveny volební výsledky. Jinou argumentaci tato část návrhu neobsahovala; zejména chybělo tvrzení, jakým způsobem byla porušena ustanovení volebního zákona v rozsahu hrubě ovlivňujícím výsledek volby právě těchto zvolených kandidátů (§ 87 odst. 5 volebního zákona). Proto ani v uvedeném (širším) rozsahu nemohl být návrh shledán důvodným.

III. Závěr a náklady řízení

[27] Nejvyšší správní soud proto zčásti odmítl podané návrhy jako nepřípustné dle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. a zčásti je zamítl jako nedůvodné, neboť nezákonnost napadené volby kandidátů zvolených ve Středočeském kraji dle § 90 s. ř. s. zjištěna nebyla.

[28] O náhradě nákladů řízení o návrhu bylo rozhodnuto dle § 93 odst. 4 s. ř. s., dle něhož na náhradu nákladů řízení nemá právo žádný z účastníků.

P o u č e n í : Usnesení nabývá právní moci dnem vyvěšení na úřední desce Nejvyššího správního soudu (§ 93 odst. 5 s. ř. s.).

Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 16. listopadu 2017

JUDr. Tomáš Langášek
předseda senátu